

هو العليم

شمه‌ای از حالات علی بن الحسین زین العابدین
عليهما السلام

حضرت علامه آية الله حاج سيد محمد حسين

حسيني طهراني

امام شناسی، جلد ۱۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

در ریاض السالکین آورده است: او زین العابدین و سید الزاهدین و قدوة المقتدین و امام المؤمنین ابوالحسن و ابومحمد علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب می باشد. مادرش شاه زنان دختر یزدجرد بن شهریار بن کسری است. و گفته شده است: نام او شهربانویه بوده است و راجع به اوست آنچه را که ابوالاسود دثلی سروده است:

وَإِنَّ غَلاماً بَینَ کَصری وَ هاشمٍ * * لَأَکْرَمُ مَنْ نَیَطَتْ

عَلیه التَّائِم

سنه سی و هشت از هجرت در مدینه متولد گشت قبل از دو سال از رحلت جدش امیرالمؤمنین علیه السلام، و مدت دو سال با جدش بود، و با عمویش حضرت امام حسن علیهما السلام، دوازده سال، و با پدرش امام حسین علیه السلام بیست و سه سال، و پس از پدرش سی و چهار سال، و در سنه نود و پنج هجری در مدینه رحلت نمود در حالی که از عمرش پنجاه و هفت سال می گذشت، و در بقیع در قبری که عمویش امام حسن علیه السلام بود در

قَبَّه‌ای که در آن عباس بن عبد المطلب مدفون است
به خاک سپرده شد. و به او ذَوَالثَّنَات گویند؛ چون
ثَنَّة با کسره فاء، در انسان به معنی زانو و مفصل ساقه
پا و ران می‌باشد و این بدان سبب بود که طول
سجده‌های آن حضرت در زانو‌ها اثر گذارده بود.
زُهْرِي گوید: من هیچ کس از هاشمیین را افضل از
علی بن الحسین ندیدم. و از حضرت امام باقر علیه
السلام روایت است که: عادت علی بن الحسین
علیه السلام چنان بود که در هر شبانه روز هزار رکعت
نماز می‌گزارد و باد او را مانند شاخه گندم تکان
می‌داد. و چون وضو می‌ساخت رنگش زرد می‌شد.
اهل او به وی گفتند: این چه عادتی است که در حال
وضو داری؟ در پاسخ فرمود: آیا می‌دانید من در
مقابل چه کسی اراده قیام دارم؟!

و ابن عائشه گفت: شنیدم از اهل مدینه که
می‌گفتند: ما از صدقات سرّی محروم نشدیم مگر
هنگامی که علی بن الحسین علیهما السلام جهان را
بدرود گفت. و چون رحلت نمود و بدنش را برای
غسل برهنه کردند؛ حاضران متوجّه آثار برآمدگیهایی

در پشتش شدند و پرسیدند: اینها چیست؟ پاسخ داده شد: او شبها ظرفهای پوستی از آرد را بر دوشش برای مستمندان مدینه حمل می‌کرد و در پنهانی بدیشان می‌رساند و این آثار آن پوستهاست. و وی [امام سجاد علیه‌السلام] می‌فرمود: **إِنَّ صَدَقَةَ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ**. «صدقات پنهانی، خشم پروردگار را خاموش می‌کند.»

و از علی بن ابراهیم از پدرش روایت است که: علی بن الحسین علیه‌السلام پیاده حج می‌کرد و مسافت فیما بین مدینه و مکه را در بیست روز و شب می‌پیمود. و از زرارة بن أعین وارد است که: در نیمه شب سائلی می‌گفت: کجایند زاهدین دنیا و راغبین به آخرت؟! شنید که هاتفی از ناحیه بقیع که صوتش را می‌شنید و خودش را نمی‌دید جواب داد: اوست علی بن الحسین علیهما السّلام. و از طاووس روایت است که گفت: شبی در هجر اسماعیل بودم که علی بن الحسین وارد شد. با خود گفتم: مردی است صالح از اهل بیت نبوت، بروم و به دعایش گوش فرا دارم! شنیدم که می‌گفت: **عَبِيدُكَ بِفَنَائِكَ، مَسْكِينُكَ**

بِفَنَائِكَ، فقيرك بفنائك. من این دعا را در هیچ شدتی

نخواندم مگر آنکه موجب فرج و گشایش من شد.

ز مخشری در ربیع الأبرار حکایت کرده است که

چون یزید بن معاویه جیش خود را به سرداری مسلم

بن عقبه برای قتل و غارت و هتک نوامیس اهل مدینه

گسیل داشت، علی بن الحسین چهار صد زن از مخالفین

خود را با حشم و خدمتکارانشان ضمیمه عائله خود

نمود تا آنکه جیش مسلم از مدینه منصرف شد. یکی از

آن زنان می گفت: ما عِشْتُ و الله بین أبویّ بمثل ذلك

الشریف. «قسم به خدا که من در میان خانه پدر و مادرم

چنین گذرانی که در خانه این مرد شریف کردم

نکرده‌ام!»

و آن حضرت بسیار به مادرش مهربان بود. به وی

گفتند: تو از جمیع مردمان به مادرت مهربانتر

می باشی، پس چرا ما ندیدیم تو را با او که در یک

کاسه غذا بخورید؟! حضرت فرمود: خوف آن دارم

که به لقمه‌ای که چشم او افتاده است دست من

سبقت گیرد و بنابراین خود را عاق کرده باشم. به او

گفته شد: حالت چطور است؟ فرمود: به واسطه
قرابت‌م با رسول خدا در خوف به سر می‌برم در حالی
که جمیع اهل اسلام به انتساب به رسول خدا در امان
می‌باشند.^۱

---

^۱ امام شناسی، ج ۱۵، ص ۳۵.